

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

в Національній академії Служби безпеки України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Національної академії
Служби безпеки України
15.11.2015 року № 339

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо оцінювання здобувачів освіти в Національній академії
Служби безпеки України

Методичні рекомендації щодо оцінювання курсантів, слухачів, студентів (далі – здобувачі освіти) в Національній академії Служби безпеки України (далі – Академія) розроблено з метою надання методичної допомоги науково-педагогічному складу у зв'язку з перехідним періодом, обумовленим скасуванням кредитно-модульної системи організації навчального процесу та введенням в дію нового Положення про організацію освітнього процесу в Національній академії Служби безпеки України.

Методичні рекомендації також враховують основні засади Національної рамки кваліфікацій та Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС).

1. У цих Методичних рекомендаціях терміни вживаються у такому значенні:

- 1) Дублінські дескриптори – загальний опис типових очікуваних досягнень та здатностей випускника для кожного циклу (рівня) вищої освіти. Дублінські дескриптори сформульовані у термінах п'яти видів компетентностей: знання і розуміння; застосування знань і розуміння; формування суджень; комунікація; здатність до подальшого навчання, розвитку;
- 2) знання – осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні);
- 3) комунікація – взаємозв'язок суб'єктів з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності, зокрема для здійснення освіти, навчання;
- 4) критерії оцінювання – описи того, що і на якому рівні має зробити здобувач освіти для демонстрації досягнення результатів навчання;
- 5) оцінка – будь-яка кількісна або якісна міра на основі визначених критеріїв, які використовуються для опису результатів оцінювання в окремій навчальній дисципліні (спецкурсу, модулі) або цілій освітній/навчальній програмі;
- 6) оцінювання здобувачів освіти – формалізований процес визначення рівня опанування здобувачем освіти запланованих (очікуваних) результатів навчання, що є необхідними для вдосконалення освітнього процесу, підвищення ефективності викладання, розвитку здобувачів освіти.

7) результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти;

8) розуміння – теоретичний (концептуальний) рівень опанування знань або навчальної інформації, що дає змогу не лише фактично знати, що, де і коли відбувається та відтворювати або перелічувати відомі факти, а й інтерпретувати інформацію та пояснювати, чому і як відбувається або здійснюється те чи інше явище;

9) уміння – здатність застосовувати знання та розуміння для виконання завдань і розв'язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) і практичні на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів.

Інші терміни та поняття вживаються у цих Методичних рекомендаціях відповідно до їх визначень, що наведені в Законі України «Про вищу освіту», нормативно-правових актах Міністерства освіти і науки України, Служби безпеки України та Положенні про організацію освітнього процесу в Національній академії Служби безпеки України.

2. Оцінювання здобувачів освіти Академії передбачає поточний (модульний) і підсумковий контроль та спрямоване на ефективну реалізацію таких завдань:

підвищення мотивації здобувачів освіти до систематичної активної роботи впродовж навчального року, переорієнтація їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь і навичок;

систематизація знань і активне їх засвоєння упродовж навчального року та в подальшому;

забезпечення відповідності переліку, форм та змісту контрольних заходів і завдань робочій програмі навчальної дисципліни, тематичному плану спецкурсу;

недопущення розбіжностей між завданнями, що виносяться для контролю, і робочою програмою навчальної дисципліни або тематичним планом спецкурсу;

відкритості контролю, який базується на ознайомленні здобувачів освіти на початку вивчення навчальної дисципліни, спецкурсу з їх змістом, формами, видами контрольних завдань, критеріями та порядком їх оцінювання;

подолання елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань, умінь та навичок, що забезпечується застосуванням 100-бальної шкали оцінювання;

забезпечення належних умов вивчення програмного матеріалу і підготовки до контрольних заходів, що досягається шляхом чіткого їх розмежування за змістом і в часі;

розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей здобувачів освіти, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності роботи науково-педагогічного складу.

При цьому, форми та порядок проведення поточного (модульного) і підсумкового контролю визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в Національній академії Служби безпеки України.

3. Об'єктивність оцінювання здобувачів освіти Академії забезпечується:

використанням різних форм визначення рівнів опанування здобувачами освіти відповідних результатів навчання;

комплексним оцінюванням аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи здобувачів освіти;

впровадженням формалізованих описів і критеріїв оцінювання результатів навчання (далі – дескриптори оцінювання).

Дескриптори оцінювання визначаються кафедрами з урахуванням Національної рамки кваліфікацій, Дублінських дескрипторів та стандартів вищої освіти і відображаються у робочих програмах навчальних дисциплін, тематичних планах спецкурсів, програмах практичної підготовки або в окремих навчально-методичних виданнях або розпорядчих документах.

4. При оцінюванні здобувачів освіти Академії застосовуються такі основні шкали: національна або 4-бальна; накопичувальна або 100-бальна; шкала ЄКТС. При цьому, для накопичувальної шкали мінімальний бал становить 0 балів, максимальний бал – 100 балів, крок шкали – 1 бал.

Відповідність національної, накопичувальної шкал і шкали ЄКТС наведено у Таблиці 1 розділу V Положення про організацію освітнього процесу в Національній академії Служби безпеки України.

Для оцінювання здобувачів освіти Академії кафедри також мають право застосовувати 12-бальну або інші шкали. Порядок застосування таких шкал визначаються кафедрами та відображаються у навчально-методичних або розпорядчих документах.

5. Оцінювання здобувачів освіти здійснюється науково-педагогічним складом з використанням критеріїв, методів і схеми оцінювання, що визначаються кафедрами. Також кафедри можуть використовувати примірні схеми оцінювання результатів навчання, що наведені у пункті 6 цих Методичних рекомендацій.

6. Примірні схеми оцінювання результатів навчання:

6.1. Результати навчання здобувача освіти з навчальної дисципліни або спецкурсу оцінюються у 100-бальній шкалі як сума балів поточного та підсумкового контролю. При цьому, кафедра може визначати вагові коефіцієнти або максимальний поріг. Як приклади:

1) результати навчання здобувача освіти протягом поточного контролю оцінено у 80 балів, а рівень його знань, умінь під час підсумкового контролю оцінено у 78 балів, що обраховані за 100-бальною шкалою. При цьому, кафедрою для поточного контролю визначено ваговий коефіцієнт 0,6, підсумкового контролю – 0,4. У цьому випадку, результат навчання здобувача освіти обраховується як сума доданків: $0,6 \times 80 + 0,4 \times 78 = 48 + 31,2 = 79,2$ або 79

балів за 100-бальною шкалою;

2) результати навчання здобувача освіти протягом поточного контролю оцінено у 65 балів, а рівень його знань, умінь під час підсумкового контролю оцінено у 25 балів. При цьому, кафедрою для поточного контролю визначено максимальний поріг 70 балів, підсумкового контролю – 30 балів. У цьому випадку, результат навчання здобувача освіти обраховується як сума доданків $65 + 25 = 90$ або 90 балів за 100-бальною шкалою.

5.2. Результати навчання здобувача освіти з навчальної дисципліни або спецкурсу оцінюються протягом поточного контролю визначаються на підставі поточних оцінок за окремі види навчальної діяльності здобувача освіти (аудиторна, самостійна, індивідуальна та модульна контрольна робота), які відповідно до робочих програм навчальних дисциплін, тематичних планів спецкурсів є обов'язковими. Як приклади:

1) на кожний вид навчальної діяльності, в залежності від форм навчання (очна, заочна) та значущості їх впливу на процес формування відповідних компетентностей здобувача освіти, кафедрою можуть розподілятися вагові коефіцієнти, загальна сума яких повинна дорівнювати 1. При цьому, кожен вид навчальної діяльності в рамках навчальної дисципліни або спецкурсу оцінюється як середньоарифметична оцінка за 4-бальною шкалою, отриманих здобувачем освіти протягом семестру. Фактична оцінка кожного виду навчальної діяльності обраховується за 100-бальною шкалою як добуток середньоарифметичної оцінки та числа 20. У цьому випадку, оцінка результатів навчання здобувача освіти протягом поточного контролю обраховується як сума добутків вагових коефіцієнтів та фактичних оцінок за кожен вид навчальної діяльності та округлюється до цілих за математичними правилами. Зокрема, для певної навчальної дисципліни передбачено два модулі. При цьому, модуль-1 містить такі види навчальної діяльності здобувача освіти: аудиторна робота, самостійна робота, індивідуальна робота, модульна контрольна робота. Протягом семестру аудиторна робота здобувача освіти оцінена викладачем п'ять разів, а саме, «5», «4», «4» під час вивчення модулю-1 та «4», «4» – модулю-2. У цьому випадку середньоарифметична оцінка здобувача освіти за аудиторну роботу дорівнюватиме такому значенню: $(5+4+4+4+4)/5=4,2$, що за математичними правилами округлюється до 4-х балів. А його фактична оцінка за 100-бальною шкалою обчислюється як добуток 4×20 або 80 балів. Інші види навчальної діяльності також обраховуються за цим алгоритмом. Ваговий коефіцієнт для кожного з цих видів навчальної діяльності, кафедрою визначено, у таблиці:

Види навчальної діяльності	Ваговий коефіцієнт	Модулі
аудиторна робота	0,4	M ₁
		M ₂
самостійна робота	0,1	M ₁
		M ₂
індивідуальна робота	0,1	M ₁
		M ₂
модульна контрольна робота	0,4	M ₁
		M ₂

У цьому випадку, оцінка результатів навчання здобувача освіти протягом поточного контролю обчислюється як сума доданків: «середньоарифметичної оцінки аудиторної роботи» $\times 0,4$ + «середньоарифметичної оцінки самостійної роботи» $\times 0,1$ + «середньоарифметичної оцінки індивідуальної роботи» $\times 0,1$ + «оцінки модульної контрольної роботи» $\times 0,4$;

2) для кожного виду навчальної діяльності здобувача освіти кафедрою можуть розподілятися максимальні бали та додаткові бали. Зокрема:

Відповідь на семінарському занятті	5 балів
Виконання завдань на практичному (лабораторному) занятті	5 балів
Поточне письмове опитування (тестування, експрес-контроль)	2 бали
Виконання завдань на самостійну роботу, індивідуальних завдань	3 бали
Написання і захист реферату (есе) за заданою темою	10 балів
Підготовка словника базових термінів (1 раз за семестр)	10 балів
Виконання модульної контрольної роботи	20 балів
.....	
Додаткові бали:	
Участь у наукових конференціях, семінарах (за умови наявності прізвища автора у програмі або опублікування тез доповіді)	5 балів
Участь у міських (і вище) олімпіадах: 1 місце	10 балів
2 місце	8 балів
3 місце	6 балів
Опублікування наукової статті у фаховому виданні	5 балів

У цьому випадку, оцінка результатів навчання здобувача освіти визначається простою сумою балів, які отримує здобувач освіти у період поточного контролю.